

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง (คู่ปแต่ม)

วัดโพธาราม

สังข์ศิลป์ชัย (เสนไช)

บ้านดงบัง

ตำบลดงบัง อำเภอหนองลู จังหวัดมณฑลพิษณุโลก

สมุดภาพจิตรกรรมฝาผนัง

บอกเล่าเรื่องราว

วัดโพธาราม

รูปแต้มที่วัดโพธารามเป็นเรื่องราวที่ช่างแต้มได้วาดภาพเกี่ยวกับเรื่องราวของวิถีชีวิตของชาวบ้านภาพพุทธประวัติและวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องสังข์ศิลป์ชัย(สินไซ) มีดังนี้

1) เรื่องพุทธประวัติ

ช่างแต้มได้วาดเรื่องพุทธประวัติตอนมหาภิเนษกรรมณ์ เล่าถึงเจ้าชายสิทธัตถะได้เข้ามาเห็นนางกัณณกมลนอนหลับใหลไม่ได้สติทำให้เห็นภาพอุจาดตา แล้วเกิดการสังเวช เมื่อหน่ายในโลกียวิสัย พระองค์จึงตัดสินใจออกบรรพชาและตอนตรัสรู้ ช่างได้วาดภาพเจ้าชายสิทธัตถะผจญหมู่มารที่ขัดขวางการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าภาพในตอนนี้นี้ความชัดเจนและสวยงามอย่างยิ่ง

พุทธประวัติ ตอนมหาภิเนษกรรมณ์ เห็นนางกัณณกมลหลับใหล

เจ้าชายสิทธัตถะขี่ม้ากัณฐกะ เพื่อออกบวช

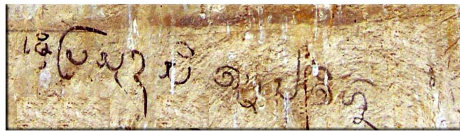

กองทัพพญามารขัดขวาง
การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

อักษรธรรม เรื่องพุทธประวัติ

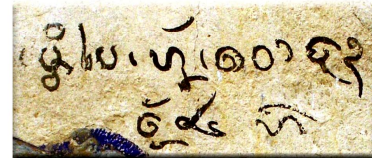
อ่านว่า... ประ-สูด-สิต-ทัต-ทะ
ตำ แปล... ประสูติสิทธัตถะ

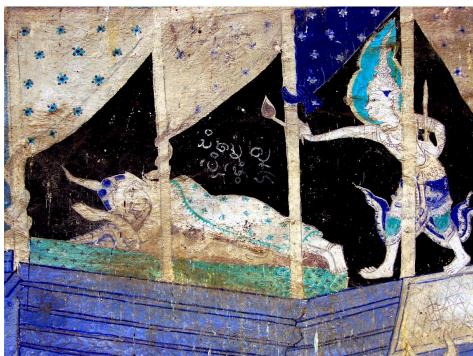
อ่านว่า... ประ-สูด-สิต-ทัต-ทะ
แปล... ประสูติสิทธัตถะ

อ่านว่า... เมื่อ-ไป-เห็น-เท-วะ-ทูต-ทั้ง-สี่
แปล... เมื่อได้ไปพบเทวทูตทั้ง 4

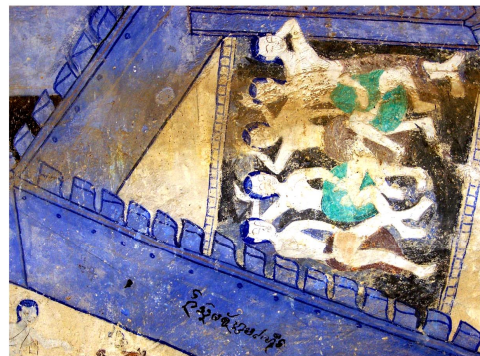
อ่านว่า... เมื่อ-ไป-เห็น-เท-วะ-ทูต-ทั้ง-สี่
แปล... เมื่อเดินทางได้พบเทวทูตทั้ง 4

พุทธประวัติ
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศตะวันตก

อ่านว่า... สี-ทาด-เทียว-เบ้ง-เมียว-แล
แปล... เจ้าชายสิทธัตถะเข้าไปดูมเหสี

พุทธประวัติ
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศตะวันตก

อ่านว่า... นาง-สะ-หนม-หก-หมื่น
แปล... นางสนมจำนวน 60,000 คน

พุทธประวัติ

ตำแหน่งภาพ ผนังสิมด้านทิศตะวันตก

แปล...พญามารเห็นพระพุทธเจ้า

อ่านว่า... พระ-ยา-มาน-เห็น-พระ-พุท-ทะ-เจ้า

แปล... พญามารมองเห็นพระพุทธเจ้า

พุทธประวัติ

ตำแหน่งภาพ ผนังสิมด้านทิศตะวันตก

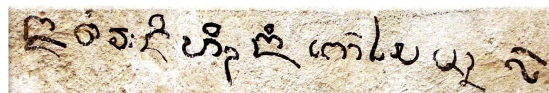
แปล...ลูกสาวพญามารไปยั่วชวนพระพุทธเจ้า

อ่านว่า... ลูก-สาว-พระ-ยา-มาน-ไป-ล่อ-พระ-พุท-ทะ-เจ้า

แปล... ลูกสาวพญามารแปลงร่างเป็นสาวงามไปยั่วชวน
ไม่ให้พระพุทธเจ้าตรัสรู้

พุทธประวัติ

ตำแหน่งภาพ ผนังสิมด้านทิศตะวันตก

อ่านว่า... นาง-ทอ-ละ-ณี-อิด-น้ำ-แก้ว-ใส่-มาน-แด

แปล...แม่ธรณีบีบน้ำจากเกล้าผมให้ท่วมกองทัพนคร

2) เรื่องพระเวสสันดรชาดก

ภาพจิตรกรรมฝาผนังบนสิมวัดโพธารามช่างแต้มได้วาดเรื่องราวพระเวสสันดรไว้ที่ผนังโบสถ์ทั้งภายในและภายนอก ครอบคลุมทั้ง 13 กัณฑ์

พระเวสสันดรชาดก มีการแบ่งแต่ละตอน โดยใช้การวาดเป็นเส้น แม่น้ำ ต้นไม้ หรือภูเขา เพื่อแบ่งแต่ละตอน

กัณฑ์นครกัณฑ์

อักษรธรรม เรื่องพระเวสสันดรชาดก ที่วัดโพธาราม

การวาดภาพบนผนังวัดโพธารามนั้นช่างได้วาดลงบนฝาผนังบรรยายเรื่องสลับไปมาอย่างต่อเนื่อง แต่ละตอนคั่นด้วย ต้นไม้บ้าง ภูเขาบ้าง แม่น้ำ บ้าง เป็นคั่นทางที่ช่างแต้มได้เขียนอักษรกำกับไว้เพื่ออธิบายความหมายของภาพนั้นๆ เป็นชื่อตัวละคร สถานที่ หรือเหตุการณ์สำคัญ

ต่างๆบ้าง เพื่อช่วยให้ผู้ชมได้ความรู้ ความเข้าใจ ดังเรื่องพระเวสสันดรชาดก จะพบมีอักษรธรรม
เขียนกำกับไว้ด้วยดังต่อไปนี้

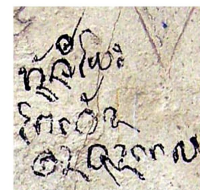
พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศใต้

อ่านว่า...อันนี้- พระเวด-ทาน-ช้าง
แปล...อันนี้พระเวสสันดรบริจาคทานช้าง

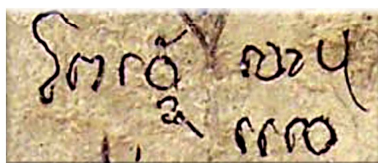
พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศใต้

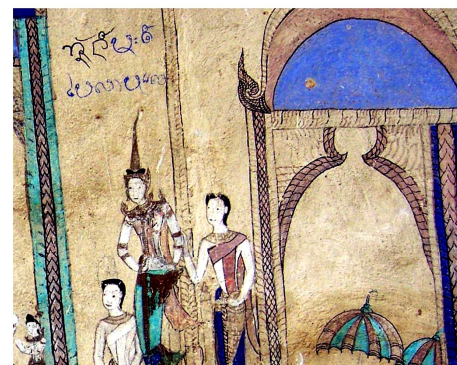
อ่านว่า...อันนี้- พระเวด-ทาน-ช้าง
แปล...อันนี้พระเวสสันดรบริจาคทาน

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศใต้

อ่านว่า...พระเวด-ลา-ปู-แด
แปล...พระเวสสันดรลาปู

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศใต้

อ่านว่า...อันนี้- มัด-ที-ไป-ลา-ปู-แด
แปล...อันนี้นางมัทรีไปลาปู

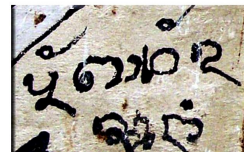
พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้มด้านทิศใต้

อ่านว่า... พระเวสสันดร-ออก-เมียง
แปล... พระเวสสันดรเดินทางออกจากเมือง

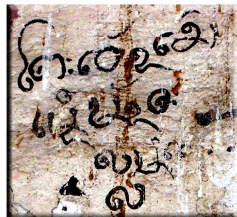
พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้มด้านทิศใต้

อ่านว่า... บ้านพระเวส-ข้าม-น้ำ
แปล... ตอนพระเวสสันดรเดินข้ามแม่น้ำ

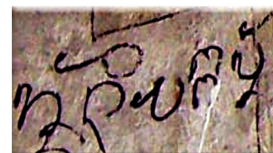
พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้มด้านทิศใต้

อ่านว่า... พระเวส-เข้า-เมียง-มัด-ทะ-ราด
แปล..พระเวสสันดรเดินทางไปถึงเมืองมัทราข

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังภายในลิ้ม

อ่านว่า... อันนี้-สะ-กะ-บัน-แล
แปล... ถิ่นที่สักกบรรพ

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผังภายในลิ้ม

อ่านว่า...อันนี้-พาม-ลัม
แปล...อันนี้พราหมณ์ล้น!ไอลลัม

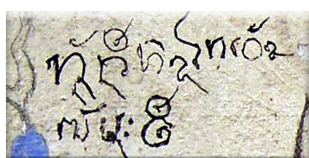
พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผังภายในลิ้ม

อ่านว่า...เท-วะ-ดา-ลง-มา
แปล...เทวดาเสด็จลงมาบริบาลพระกัณหา ชาลี

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผังลิ้มด้านทิศใต้

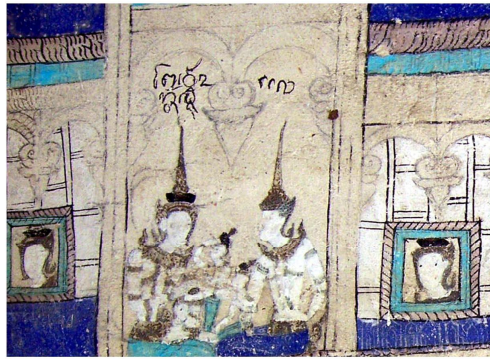
อ่านว่า...อันนี้-พะ-เวด-กับ-มัด-ที
แปล...อันนี้พระเวสสันดรกับนางมัทรี

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผังลิ้มด้านทิศใต้

อ่านว่า..อันนี้-ชู-ชวน-พะ-เวด-กับ-มัด-ที
แปล...อันนี้ผู้ช่วยพระเวสสันดรและนางมัทรี

พระเวสสันดรชาดก
ตำแหน่งภาพ ผนังลิ้นด้านทิศใต้

อ่านว่า... พระ-เวส-ออก-เมียง
แปล... พระเวสสันดรเดินทางออกจากเมือง

3) วรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องสินไซ (สังข์ศิลป์ชัย)

ประวัติการประพันธ์

เรื่องสินไซนั้นของเดิมเป็นหนังสือเทศน์เล่า เรียกว่า ล่สินไซ หรือ สินไซชาดก จารลงบนใบลานจารึกด้วยอักษรธรรม มีอยู่ทั้งสิ้น 11 ผูกเขียนร้อยแก้วใช้สำหรับอ่านให้ฟังในเวลา โศกเศร้า เช่น ในงานศพ (ลาวเรียกว่า จันเฮือนคิ) ผู้แต่งหนังสือสินไซที่เป็นคำกลอนนี้คือ ท้าวปางคำ ในชั้นแรก มหาสิลา วีระวงส์ สันนิษฐานว่าท้าวปางคำน่าจะเป็นคนเดียวกับ พระเจ้าต่อนคำ พระราชบิดาของสมเด็จพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช โดยเห็นว่าในสมัยของพระเจ้าต่อนคำนี้ ซึ่งตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าปราสาททองแห่งกรุงศรีอยุธยา ต่อมาเมื่อได้ตรวจสอบพบว่าเป็นคนละคนกัน แต่ก็น่าจะเป็นเชื้อพระวงศ์ที่ไปครองเมืองหนองบัวลำภู

ท้าวปางคำได้แต่งเรื่องสินไซในราว พ.ศ. 2192 หนังสือเรื่องนี้ ได้มีผู้คัดลอกโดยการจารลงบนใบลานต่อ ๆ กันมา ที่พบนี้ มีทั้ง ภาษาลาว และภาษาไทย แม้ว่าจะไม่ตรงกันบ้างในบางตอน แต่ท่านมหาสิลา วีระวงส์ ได้อ่านอยู่หลายฉบับ แล้วนำมาเทียบเคียงกัน เห็นว่าฉบับที่คัดลอกมาจาก จังหวัดอ่างทองฉบับภาษาไทย และฉบับของท่านหุยกัย จากเมืองโขง แขวงจำปาศักดิ์(เป็นมรดกตกทอดกันมา) มีข้อความตรงกันจึงได้ถือเอาต้นฉบับเมืองโขงแล้วนำมาแก้ไขเรียบเรียงและพิมพ์ขึ้นครั้งแรกในประเทศลาว เมื่อปี พ.ศ. 2492 หนังสือเล่มนี้จึงได้มีการพิมพ์ต่อมาอีกหลายครั้งจนถึงทุกวันนี้

เรื่องย่อสินไซ

ลิมวัดโพธาราม

พระยาสุรราชเจ้าแผ่นดินเมืองปงจาล มีมเหสีชื่อนางจันทา พระยาสุรราชมีน้องสาวหนึ่งคนชื่อ นางสุนันทา ต่อมาเมื่อ ยักษ์ชื่อ กุมภักดิ์ มาลักเอาตัวนางสุนันทาขณะชมสวนดอกไม้ไม่อยู่ไปเป็นเมีย มีลูกด้วยกันคนหนึ่งชื่อนางสุดาจันทร์

ยักษ์กุมภักดิ์ลักพาตัว
นางสุนันทา

พระยาสุรราช คิดถึงนางสุนันทา(น้องสาว) เป็นอันมาก จึงออกบวชเพื่อออกตามหา น้องสาว ออกเดินทางไปจนถึงเมืองจำปา ได้เห็นลูกสาว 7 คนของนันทเศรษฐีแห่งเมืองจำปา มาได้ บาดรก็เกิดความรัก จึงลาสิกขาแล้ว ปรึษาหาหรือกับเหล่าอำมาตย์ซึ่งเห็นดีเห็นงามไปด้วย จึงส่งขุน สิบกับขุนคอนกขันหมาก ไปสู่ขอนางทั้ง 7 จากเศรษฐีเพื่ออภิเษกเป็นมเหสีต่อไป

พระยาสุรราชบิณฑบาต
หน้าบ้านนันทเศรษฐี
ณ เมืองจำปา

พระยาสุทราษได้ทำพิธีสมรสอย่างยิ่งใหญ่ เป็นอันว่าพระองค์มีมเหสีทั้งหมดแปดองค์ คือ พระนางจันทา กับลูกเศรษฐีที่ ๗ คน คนแรกชื่อว่าปทุมมา ส่วนคนสุดท้ายชื่อว่า นางลุน ต่อมา มเหสีทั้งแปดก็ดัดจริตพร้อมกัน โหรได้ทำนายว่าลูกของนางจันทมเหสีองค์แรก และลูกของ นางลุน จะเป็นคนดี ส่วนลูกของพี่สาวทั้งหกจะเป็นคนชั่วทำให้มเหสีอีกหกคนมีความเคียดแค้น จึงจ้างวานให้โหรกลับคำทายเสียใหม่ พร้อมกับทำเสน่ห์ยาแฝดให้พระยาสุทราษหลงใหลนางทั้งหก แล้วให้เกลียดชังนางจันทาและนางลุน

พระยาสุทราษ
กับมเหสีทั้ง 7 คน

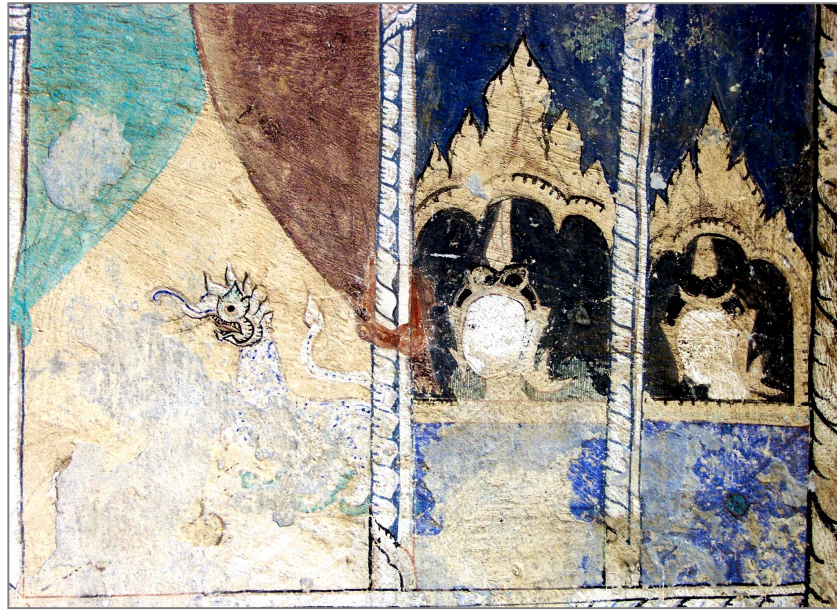

ครั้งถึงวันคลอด ลูกของนางจันทาได้คลอดลูกเป็นชายสี่ (ข้างผสมกับราชสีห์) ชื่อว่า สีโห ส่วนลูกของนางลุนคลอดเป็นฝาแฝด คนพี่ถือดาบกับธนูศรป้อนอกมาด้วยให้ชื่อว่า สินไซ (สิน ไช) ส่วนน้องเป็นหอยสังข์ จึงชื่อว่า สังขระกุมาร หรือ สังข์ทอง ส่วนลูกจากมเหสีทั้งหกนั้นเป็น ชายทั้งหมด

นางลุน และนางจันทา
ถูกขับไล่ออกจากเมือง
เปงจาล

สีโห นางลุน
และนางจันทา

พระยาสุรราช เชื่อฟังคำทำนายนของโหรเมื่อเห็นโอรสที่ประสูติออกมาแปลกประหลาดจึงได้จับไถ่ นางทั้งสองพร้อมลูกทั้ง 3 ออกจากเมืองไป นางจันทาและนางลุน จึงออกเดินป่าอาศัยผลไม้ยังชีพไปตามยถากรรมด้วยความทุกข์ยากเป็นเวลาหนึ่งเดือน ด้วยความสงสารแม่ลูกทั้งห้าคน พระอินทร์จึงได้เนรมิตปราสาทให้ที่ หมกได้อยู่ในปราสาทนั้นเป็นเวลาถึง 7 ปี โดยได้รับการดูแลอย่างดีจากเหล่าครุฑและนาคได้ผลัดกันมาเฝ้าเวรยามรักษาความปลอดภัยทั้งกลางวันกลางคืน

พระยาสุรราชคิดถึงนางสุนันทา(น้องสาว)อย่างยิ่งจึงส่ง ลูกชายทั้งหกออกตามหานางสุนันทา ลูกชายทั้งหกออกเดินทางแล้วหลงป่าจนไปพบสินไช นางจันทา และนางลุน กลางป่าสอบถามซึ่งกันและกันจึงรู้ว่าเป็นญาติกัน เมื่อหกทำวกลับไปเฝ้าพระยาสุรราช จึงออกอุบายโกหกพ่อว่าได้พบทั้ง 5 คนในป่า ถ้าไม่เชื่อจะเรียกสัตว์ป่าน้อยใหญ่เข้าเมืองเพื่อเป็นการพิสูจน์ วันต่อมาเหล่าสัตว์ป่าต่างๆ เดินทางเข้าเมือง แต่ไม่ได้ทำร้ายใครจากนั้น ท้าวทั้งหกก็ออกอุบายโกหกให้สินไช สังข์ทอง และสีโห ออกติดตามหานางสุนันทาซึ่งเป็นอา

สินไช สังข์ทอง สีโห
และพี่ทั้งหกเดินทางตาม
หาอา (นางสุนันทา)

สีโห และพี่ชายทั้ง 6

นางจันทาและนางลุน เมื่อทราบข่าว ลูกๆ จะออกติดตามหานางสุมนทา ตามพระประสงค์ของพระยาสุทราษ ก็ไม่อาจทัดทานได้ แม้จะรู้ว่าต้องเผชิญกับอันตรายมากมายว่าที่จะไปถึงเมืองยักข์กุมภันฑ์ก็ต้องผ่าน 6 ย่านนี้ และ 9 ด่านมหาภัย ดังนี้

ด่านแรกคือ ด่านงูชวง (อาจจะเป็นพญานาคราช) สินไช ได้ใช้ดาบฟันงูชวงขาดเป็นท่อนแล้วเดินทางต่อไป

สินไชต่อสู้กับงูชวง

แม่น้ำสายแรก เป็นแม่น้ำกว้างหนึ่งโยชน์น้ำท่วมทั้งหกลำไม่สามารถข้ามไปด้วยเพราะความกลัวสินไชจึงบอกให้คอยอยู่ ณ ที่นั้นแล้วให้สีโหเป็นผู้คอยระวังภัยส่วนสินไชกับสังข์ทองจะออกเดินทางข้ามแม่น้ำ เพื่อเดินทางต่อไป สังข์ทองได้แปลงร่างเป็นเรือใหญ่ให้สินไชขึ้นนั่งข้ามแม่น้ำ

ด่านที่สอง เป็นด่านยักข์กันคน ยักข์ฉิน (ยักข์อัสสมุจิ) เป็นด่านยักข์ชั่วช้าสามานย์ด้วยสินไชมีฤทธิ์เดชจึงสามารถฆ่ายักข์ได้โดยง่าย

สินไชสู้กับยักษ์กัณดาน
(วรุณยักษ์)

แม่น้ำสายที่สอง เป็นแม่น้ำ กว๊าน โยชน์ สินไชก็นั่งเรือแปลงของหอยสังข์ข้ามไปได้
 ด้านที่สามคือ ด้านซ้าย เมื่อขึ้นจากฝั่ง ก็พบโกลข้างป่าจำนวนนับแสนตัวมีพญานัททันต์
 เป็นหัวหน้าโกล สินไชจึงใช้ธนูยิงข้างตายเป็นจำนวนมาก และรบชนะในที่สุด
 แม่น้ำสายที่สาม เป็นแม่น้ำ กว๊าน โยชน์ ก็สามารถผ่านไปได้ด้วยเรือแปลงของหอยสังข์
 ด้านที่สี่ คือด้านยักษ์ มีฤทธิ์เดชและความดุร้ายมาลำนวน 4 คน ชื่อว่า กัณดานยักษ์ จิตต
 ยักษ์ ไชยยักษ์ และวิไชยยักษ์ สินไชก็สามารถฆ่ายักษ์ตายทั้ง 4 คนด้วยศร

สินไชต่อสู้กับยักษ์
สี่ตน คือกัณดานยักษ์
จิตตยักษ์ ไชยยักษ์
และวิไชยยักษ์

แม่น้ำสายที่สี่ เป็นแม่น้ำ กว๊าน โยชน์ ก็สามารถผ่านไปได้
 ด้านที่ห้า คือด้านยักษ์จิณี นางยักษ์ที่มากด้วยกามราคะ สินไชก็สามารถเอาตัวรอดได้
 แม่น้ำสายที่ห้า เป็นแม่น้ำ กว๊าน โยชน์

ด่านที่หก คือด่านนารีผล เป็นต้นไม้ที่พระอินทร์ปลูกไว้เพื่อทดสอบจิตใจของนักพรต ฤาษี คาส วิชยาร เพื่อให้หลีกหนีกามโลภย์ มิเพียงพลาโง่เขลาเบาปัญญาเท่านั้นที่ไม่สามารถบรรลุ เนกขัมมะได้สินไชได้ผ่านมาถึงด่านนี้พอดี จึงได้สู้รบกับวิชยารและเหล่ายักษ์ โดยคิดว่าจะมาแย่ง นารีผลเช่นกัน แล้วสินไชก็รับชนะ

สินไชต่อสู้กับยักษ์และ
วิชยารที่มาแย่งนารีผล

แม่น้ำสายที่หก เป็นแม่น้ำ กว้าว โยชน

ด่านที่เจ็ด คือ ด่านยักษ์อัสมุจิเป็นนางยักษ์ผีเสื้อ หน้าเป็นสุนัข สินไชใช้ดาบตัดคอยักษ์ ดาหลายแสนท่อน

ด่านที่แปด คือด่านเทพกนิรี เป็นด่านที่สินไชได้นางเกียกคำ ลูกสาวพระยาที่ปกครองนาง กนิรีทั้งหลายเป็นเมีย แล้วสินไชก็ติดอยู่ในด่านนี้นาน วัน ทำให้สังข์ทองร้อนรนต้องออกติดตาม หานางสุนทรา สินไชจึงบอกให้สังข์ทองเดินทางล่วงหน้าไปก่อนแล้วค่อยไปพบกัน จากนั้น เมี ซ้างช่วยพาสินไชและสังข์ทอง นำทางไปยังเมืองอนิราช โดยตกลงให้สังข์ทองเข้าไปในเมือง ส่วน สินไชจะรอด้านนอกเมืองอนิราช

ช้างป่าอาสาพาสินไชและ
หอยสังข์เดินทางไปยัง
เมืองอนิราช

ด่านที่เก้า คือด่านยักษ์กุมภกันท์ เป็นด่านสุดท้ายของสารพญกษัตริย์เมื่อสังข์ทองเดินทาง
ล่องหน้าไปแล้วหนึ่งวัน ซึ่งเป็นวันที่ยักษ์กุมภกันท์ออกหาอาหารพอดี สินไชได้ลอบเข้าไปใน
ปราสาท โดยให้สังข์ทองเฝ้าดูตรงประตูทางเข้าปราสาท

สินไชได้พบกับนาง
สุนันทาเพื่อรับกลับ
เมืองเปงจาล

จากนั้นสินไชได้ไปบอกให้นางสุนันทากลับเมืองเปงจาลด้วยความยากลำบาก เนื่องจาก
นางสุนนทารักยักษ์กุมภกันท์มาก จนเกิดศึกสงครามแย่งชิงนางสุนนทาระหว่างกองทัพยักษ์กับสิน
ไชและสังข์ทองหลายครั้ง เหล่ายักษ์ฆ่าไม่ตายเสียที ยิ่งฆ่ายิ่งเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นทวีคูณ สินไชเห็น
ทำไม่ได้การจึงต้องยิงศรไปบอกสิโหนให้มาช่วยรบกับกองทัพยักษ์ เมื่อทั้งสามพี่น้องร่วมมือกันรบ
จนกองทัพยักษ์ได้ล้มตายเป็นจำนวนมากแล้วก็พ่ายแพ้ไปในที่สุด

สินไชยต่อสู้กับกองทัพยักษ์
กุ่มภักข์ ยิ่งมายิ่งเพิ่ม
จำนวนเป็นทวีคูณ

สินไชยรบชนะยักษ์กุ่มภักข์แล้วสังหารกุ่มภักข์ แต่นางสุมนทาก็ยังไม่ยอมกลับเมืองปง
จาล เนื่องจากนางปรารถนาจะพบพระธิดาคือนางสุดาจันทร์ ซึ่งตกเป็นชายาของท้าวอรุณนาทแห่ง
บาดาล เมื่อครั้งที่กุ่มภักข์แพ้พนันกา

ลีโห้ได้มาช่วยสินไชย
และสังฆ์ทองสู้รบ
กับกองทัพยักษ์

สินไชยจึงต้องลงไปเมืองบาดาลแข่งพนันสกาแล้วพนางสุดาจันทร์กลับมาได้ เมื่อกลับมา
พบกับพี่น้องทั้งหกอรุณแล้ว แต่พี่น้องทั้งหกมีความอิจฉาจึงออกอุบายชวนสินไชยไปอาบน้ำ
แล้วปล้สินไชยตกเหว แต่สินไชยรอดตายเพราะพระอินทร์มาช่วยไว้แล้วนำตัวไปส่งแม่

สินไช้แข่งพนันสกกับ
ท้าวอรุณนาคแห่งบาดาล

พี่น้องทั้งหก

พี่น้องทั้งหกมีความอิจฉาจึง
ออกอุบายชวนสินไชไป
อาบน้ำ แล้วผลักตกเหว

เมื่อพี่น้องทั้งหกกลับถึงเมืองเปงจาล ได้ไปกราบทูลพระยาสุรราช และนางสุนันทา โดย
ทูลเอาความดีความชอบใส่ตัว และได้ทูลอีกว่า สินไชนี้ ได้ตกเหวตายไปแล้ว แต่นางสุนันทาไม่
เชื่อจึงเอาไม้ซ้องปิ่นเกล้าและสไบแขวนเสี่ยงท้าวหาสินไชตายขอให้ของเหล่านั้นสูญหายแต่
ถ้าหากไม่ตายก็ขอให้มีคนนำของสิ่งนี้ไปส่งคืนที่เมืองเปงจาล

นางสุนันทาเสี่ยงท้าว
ด้วยปิ่นปักผมและสไบ

แม่นางสุมนทาทะลุว่าผู้ที่ช่วยเหลือตนกลับมาคือสินไช พระยาสุทราหาก็หาเชื่อไม่ ต่อมา มีพ่อค้าที่เป็นนายสำเภาเอาสิ่งของเหล่านั้นไปส่งให้ที่เมือง นางสุมนทาทะลุว่าหลานชายยังไม่ตาย

หกพี่น้อง

ต่อมาเมื่อพระยาสุทราหารู้ความจริงจึงสั่งให้นำลูกชายทั้งหกไปขังคุกจากนั้นได้ดขบวน ไปรับตัวนางจันทา และนางลุน พร้อมโอรสกลับวังเพื่อให้สินไชได้ครองราชย์แต่ได้รับการ ปฏิเสธ เพราะพระองค์ได้ทำความผิดพลาดต่างๆ มากมาย จึงเป็นเหตุให้นางทั้งสองและลูกๆ ไม่ ต้องการกลับวัง ทำให้พระองค์เสียพระทัยจนเป็นลมสลบไป สินไชจึงต้องขอร้องพระอินทร์ช่วยให้ ทุกคนฟื้นอีกครั้งจากนั้นเหล่าอำมาตย์จึงได้กราบอัญเชิญให้สินไชขึ้นครองเมืองเปงจาล สินไชจึง ต้องรับคำเชิญ แล้วเสด็จขึ้นครองราชย์ด้วยพิธีที่ยิ่งใหญ่